

Meningitis (hersenvliesontsteking)

Wat is het?

Meningitis betekent letterlijk hersenvliesontsteking. De ontsteking ontstaat in de vochtruimte tussen het spinnenwebvlies en de hersenen. Daar bevindt zich het hersenvocht. Bij een meningitis zijn dit vlies en het hersenvocht ontstoken.

Wat zijn de klachten?

De verschijnselen van meningitis zijn: (hoge) koorts, steeds meer hoofdpijn, nekstijfheid, verwardheid en sufheid. Meningitis is niet altijd gemakkelijk te herkennen, omdat de nekstijfheid soms ontbreekt of de ziekte langzaam begint. Sommige patiënten hebben op hetzelfde moment een bloedvergiftiging (sepsis) waarbij de infectie door het hele lichaam is verspreid.

Wat is de oorzaak?

Meningitis is een infectie die wordt veroorzaakt door bacteriën of virussen:

- Bacterie: Er zijn verschillende bacteriesoorten. Bij sommige bacteriën moet de patiënt tijdelijk apart gehouden worden.
- Virussen: In Nederland horen de meeste virussen die meningitis veroorzaken tot de groep die ook darminfecties veroorzaken. De virussen gaan vanuit de keelholte, longen of darmen via het bloed naar de hersenvliezen.
- Andere oorzaken: Er zijn ook patiënten met een meningitis die wordt veroorzaakt door een ontsteking of een andere ziekte. Deze bespreken we hier verder niet.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Huisartsen en artsen op de eerste hulp kijken bij patiënten met koorts vooral of de nek stijf is. Om een diagnose te kunnen stellen is een lumbaalpunctie nodig (zie folder Lumbaalpunctie). Daarbij wordt een kleine hoeveelheid hersenvocht afgenomen. Het hersenvocht stroomt telkens vanuit de hersenkamers om het hele brein en het ruggenmerg heen. Soms is de meningitis direct duidelijk omdat het vocht troebel is. Verder onderzoek is nodig naar wat er in het vocht zit, en het bloed en hersenvocht moeten gekweekt worden. Het duurt een paar dagen voordat de uitslag van de kweek bekend is.

Welke behandeling is mogelijk?

- Bacteriële meningitis. Dit is een ernstige (levensbedreigende) ziekte. De patiënt moet snel behandeld worden met antibiotica via een infuus, andere medicijnen en ondersteunende zorg. Dit kan alleen in een ziekenhuis gebeuren, soms moet de patiënt zelfs worden opgenomen op een intensive care afdeling. De behandeling duurt 10-21 dagen. Bij sommige bacteriën is er een risico voor de omgeving. De personen met wie u samenwoont moeten dan met een antibioticum worden behandeld. Meningitis door een bacterie kan ernstig verlopen. De hersenen of zenuwen kunnen beschadigd raken.
- Virale meningitis. Er zijn enkele virussen waarbij medicijnen helpen. In de meeste gevallen verloopt de ziekte mild en gaat het vanzelf over met pijnstillers tegen de hoofdpijn. De ziekte duurt meestal ongeveer 2 weken.

Meer weten?

Thuisarts.nl